

JOAN F. MIRA

*“Quan aquella
matinada Felipe
Guardiola va eixir
de la sala Calixt III
del Palau de la
Generalitat cridant
fumata blanca,
el peix feia temps
que estava venut, i els
guanys repartits entre
Alfonso Guerra
i Abril Martorell.
Com a conseqüència,
la crònica del Centre
d’Investigacions
Sociològiques
és aclaparadora:
la consciència
autòctona ha passat
del 25% de llavors
al 9% actual”*

Estatut, vint anys, misèria

No s’ha vist, al País Valencià (perdó, a la Comunidad), un gran entusiasme oficial o paraoficial, ni del Govern (Govern?), ni de l’oposició (oposició?), per commemorar els vint anys de l’aprovació de l’Estatut d’Autonomia. Autonomia (autonomia?), no del país sinó de la *comunidad*, evidentment. I per una vegada, he de dir que no els falten raons per al poc entusiasme: no els en falten, ni als polítics en exercici ni a la ciutadania en general. Als polítics del PP i del PSOE, perquè no hauran de reconèixer a hores d’ara, precisament ells, que aquell estatut tingué el mèrit, buscat a consciència, de matar tot entusiasme possible, tota fe, tot projecte de país, nom inclòs. A la ciutadania, perquè si llavors eren confusament actius, potser massa i tot, l’Estatut tingué el mèrit, buscat, a consciència, d’espesseir la confusió fins el punt de matar tota activitat. Va ser com dir-los: hem decidit que no som res, o que som tan poqueta cosa que és com si no fórem res, i per tant quedeu-vos a casa, deixeu-vos governar per nosaltres (UCD, PSOE, PP, allò que corresponga: Felipe, José Mari, el que toque), i sobretot deixeu de pensar en patriotismes propis, en una idea pròpia de país, en cap nacionalisme que no siga el que nosaltres –i el futbol, i la tele, i l’apòstol Santiago, i el rei– encarnem i expressem. La resta és ordinària administració, conselleries, càrrecs, petites lleis d’estar per casa, una mica de llengua (molt poca) a l’escola i als rètols, un museu molt modern, un teatre a Sagunt que es fa i es desfà, anticatalanisme violent o subtil (violent al carrer, subtil –no tan subtil– en la teoria i la pràctica de Joan Lerma i companys), i pensar sempre, però sempre sempre, que l’únic compromís autèntic dels polítics valencians és el que tenen amb els caps de Madrid. No és una imatge grotesca, el que acabe d’escriure amb prosa tan poc literària: és una síntesi moderadíssima d’una realitat molt més cruel. Ja em perdonaran, en tot cas, que dedique dues setmanes seguides aquesta pàgina lleugera a temes tan aspres com aquests: l’anticatalanisme, l’espanyolisme integral dels polítics valencians, la destrucció d’un projecte de país, coses tan tristes. I em perdonaran també que, dues setmanes seguides, recomane vivament la lectura del llibre *Roig i blau* del meu amic Alfons Cucó: llegint-lo s’entenen moltes coses que altrament semblarien misteris de la història.

S’entén, per exemple, la reacció de la dreta espanyola, el paper del senyor Abril Martorell –i dels seus còmplices funestos a València–, i el triomf final de l’ofensiva (“*cautivo y desarmado*”, etcètera), amb l’impagable auxili del Partit Socialista. Però si no tenen ganes de llegir tant, si es conformen amb una curta síntesi, fa pocs dies Miquel Alberola, antic redactor d’aquest setmanari, es preguntava, en una columna de diari, “per què aquell 30 d’abril de 1982, cinc mesos abans de la majoria absoluta socialista –quan fins un cec veia que l’UCD queia a trossos– el PSOE li ho va regalar tot a aquest representant [Abril] de la dreta: la bandera, el nom de la llengua, i fins el del territori. Potser que en aquesta matèria, i en aquesta forma de concepció de l’estat, entre UCD i el PSOE no hi havia tantes diferències com alguns pretenien. Quan aquella matinada Felipe Guardiola va eixir de la sala Calixt III del Palau de la Generalitat cridant fumata blanca, el peix feia temps que estava venut, i els guanys repartits entre Alfonso Guerra i Abril Martorell. Com a conseqüència, la crònica del Centre d’Investigacions Sociològiques és aclaparadora: la consciència autòctona ha passat del 25% de llavors al 9% actual”. Per recordar, pensar i afirmar coses com aquestes, al nacionalisme polític valencià li han negat durant vint anys el pa i la sal, i han intentat ofegar-lo des dels partits estatals, des de la premsa, des de les institucions públiques i no públiques, i des d’allà on faça falta. Els resultats estan perfectament a la vista, i vostès mateixos en poden traure les conclusions que consideren oportunes.